

„Domácí“ a „cizí“ filologie jako problém literárněvědný

Ivo Pospíšil

Klíčová slova

„domácí“ a „cizí“ filologie, vzájemné prolínání všech diskursů, domácí literatura není dostačující pro teoretická zobecnění

Key Words

„domestic“ and „foreign“ philology, mutual permeation of all discourses, domestic literature is not a sufficient basis for theoretical generalisations

Abstrakt

Autor přítomného článku se zabývá problémem domácí a cizí filologie a uvádí příklady z prostředí různých národních literatur. Konstatuje, že odborníci na cizí literatury v oblasti národní filologie, v níž se analýzy domácí filologie pokládají za dostatečně reprezentativní východisko teoretických úvah, jsou obvykle podceňováni.

Abstract

The author of the present article deals with the problem of „domestic“ and „foreign“ philology giving examples from the milieu of different national literatures. He asserts that the specialists in foreign literatures are usually underrated in the sphere of national philology in which the analyses of domestic philology are regarded as a sufficient, representative starting point for theoretical reflections.

Národní filologie, v našem smyslu bohemistiky v Čechách, na Moravě a v „českém“ Slezsku, polonistiky v Polsku, slovakistiky na Slovensku apod. má vždy klíčové, centrální postavení v příslušné filologii jako takové. To se týká zejména literární vědy, ale o nově pojímané tzv. kulturní lingvistiky, jak ji pěstují mimo jiné dnešní bratislavští jazykovědci slovakisté. Filologie je sice věda, ale přece jen oproti vědám exaktním, přírodním a technickým – jiná, říkáme někdy že spekulativní, tradičně duchověda (Geisteswissenschaft) apod., ačkoli zejména lingvisté se domnívali a možná ještě domnívají, že jsou vědou exaktní takřka jako matematika a logika.

Studium domácího jazyka a literatury musí být přirozeně ve středu pozornosti a v jistém smyslu i pozornosti hloubkové; čeští bohemisté, polští polonisté nebo ruští rusisté jsou jaksi konvečně vždy arbitry těchto oborů, nepsanou poslední instancí, jsou těmi, kteří by svému

oboru měli – jednoduše řečeno – nejlépe rozumět, nehledě na to, že někdo dnes očekává, že čeští bohemisté – aby měli zahraniční, většinou tzv. impaktované publikace - by měli hledat tohoto arbitra spíše na Harvardu. I když to neplatí absolutně, platí to mezi znalými lidmi dodnes. To ovšem neznamená, že například zahraniční bohemisté nám nemohou říci něco podstatného o české literatuře nebo o českém jazyce, byť by to byla pojetí nikoli všeobecně přijatelná. Zvláštní je spíše postoj k těmto odborníkům: jedni se skoro bezvýhradně přijímají, i když jsou velmi kontroverzní právě vůči domácí tradici, na jiných se hledají spíše chyby a nedokonalosti; stačí, když v českém prostředí srovnáme české přijetí studií Roberta Pynsenta a literárněhistorickou práci Hany Voisine-Jechové; může to být jistě i tím, že v druhém případě jde o francouzskou slavistku/polonistku českého původu a doma není nikdo prorokem.¹ Velké národy – i když nikoli bez výjimky – jsou obvykle na cizí pojetí vlastního jazyka a literatury citlivější, ale podobně jednají i národy malé nebo s poměrně krátkou novodobou kulturní tradicí (příklady nebudeme raději uvádět). V případě anglicky psané literatury (dnes se jí oficiálně říká „literatura anglického jazyka“) to už platit nemůže, neboť jazyk nazývaný podle tradice angličtinou má tolik různých variant geografických i funkčních včetně oné bruselské, že lze jen stěží najít finálního arbitra. Před čtyřiceti lety jsem ve Spojeném království zaznamenal odpor tehdejší starší generace k americké angličtině, jakož i k Američanům; dnes by tito strážci královské angličtiny museli nutně zešilet, kdyby slyšeli, co se za angličtinu prohlašuje. Malé národy a jejich lingvisté a literární vědci bývají většinou ještě citlivější: cizincům vytýkají nejen slabou znalost jazyka a literatury, ale někdy jim i berou právo se jejich domácí literaturou zabývat. Tak to chápou Slované, kteří někdy chápou svou národní literaturu tradicionalisticky jako něco posvátného, což je jistě spojeno s jinou rolí jazyka a jeho produktů v Rusku (tam krásná literatura z různých důvodů suplovala po celý svůj „zlatý věk“ filozofii a vědy, i když neztrácela, spíše transformovala věcné a etické dimenze na poetické a estetické) a dalších slovanských zemích prožívajících tzv. národní obrození, jinde se cizinci zabývající se „velkými“ filologiemi pokládají za diletující amatéry – neplatí to však všeobecně, ale hlavní tendencí - byť již ne vždy proklamovanou - to do značné míry zůstává i dnes. Někdy to bývá spojováno – například v případě ruštiny a ruské literatury – s politickými okolnostmi; oficiální Rusové přijímali cizí rusistiku jen potud, pokud se zabývala „vliv“ velkého ruského

---

¹ Robert PYNSENT, Julius Zeyer: *The Path to Decadence*. Mouton, The Hague 1973. Týž (ed.), *The Everyman Companion to East European Literature*. Dent, London 1993. Týž (ed.), Karel Matěj Čapek-Chod: *Proceedings of a Symposium Held at the School of Slavonic and East European Studies 18-20 September 1984*. School of Slavonic and East European Studies, London 1985. Týž (ed.): *The Literature of Nationalism: Essays on East European Identity*. Macmillan, Basingstoke 1996. Týž, *Questions of Identity: Czech and Slovak Ideas of Nationality and Personality*. Central European University, London, Budapest, New York 1994. Týž: *Pátrání po identitě*. H&H, Jinočany 1996. Hana VOISINE-JECHOVÁ, *Dějiny české literatury*. H&H, Jinočany 2005 (přel. Aleš Haman).

písemnictví na jiné literatury. Ještě v roce 1999 u příležitosti dvouletého výročí narození A. S. Puškina (můžeme ještě in margine vzpomenout bombastických československých oslav v roce 1937, kde v předsednictvu seděl sám prezident dr. Edvard Beneš, ale již tam na nátlak Moskvy nesměli sedět ruští emigranti) jsem zaznamenal ruský výrok, že žádný cizinec nemůže pochopit Puškina, tak čistě ruský je to básník. Nutně jsem se musel dotázat, že snad s výjimkou Habešanů a Prusů, neboť právě z těchto národů tento „čistě ruský básník“ a velký Rus vzešel. Filologie by neměla znát „hlas krve“, jazyk s literaturou by měly být otevřeny různým zkoumáním a musíme tedy strpět - a někdy i rádi - že R. Pynsent nezná v české literatuře jiného Čapka než Karla Matěje Čapka-Choda, neboť to, co přináší jeho pohled na českou literaturu je užitečné a v mnohém objevné, byť s ničím nebo takřka s ničím nemusíme souhlasit. Proč tomu tak je – toť jiná otázka. Proč na takové pojetí české dekadence, s jakým druhdy přišel Pynsent, nepřišel již dávno některý z českých bohemistů? Můžeme se ovšem domýšlet, že k tomu může dojít jen ten, kdo vidí cizí literaturu zvnějšku a na základě zkušenosti z vlastní literatury. To je ovšem pravda jen zčásti; problém do značné míry spočívá v samotné absenci komparativního pohledu, jenž by měl být samozřejmostí. Když jako rusista, anglista a bohemista pročítám třeba práce svých ruských kolegů, vždy se podivuji, jak minimálně konfrontují svá bádání s výsledky zahraničními: kdysi to bylo skoro výlučné, dnes se ti osvětenější opřou maximálně o něco anglo-amerického nebo německého, ostatní je terra incognita. Rusové dnes sice ve zvláštních řadách publikují právě tzv. západní rusistiku v originálech i překladech, ale ve své badatelské praxi využívají jich stále málo, spíše rezervovaně. Střední Evropa a jižní Slované v jejich představách v podstatě nejsou: existuje však několik Rusů, kteří zabývají „mladšími bratříčky“ cíleně a píšou o dění v těchto zapadlých regionech světové filologie – i tato „ghettoizace“ o něčem svědčí. Snad se situace aspoň v této oblasti změní s personálními pohyby: české země přijaly již stovky ruských studentů všech tří forem studia, kteří studují také rusistiku a bohemistiku. Zatím střední Evropa a jižní Slované v jejich odborném hledáčku příliš nejsou, pokud nejde o reflexi vztahů nikoli odborných, ale spíše osobních a skupinových. Vysvětlení může být v jazykové inkompetenci: ostatně kdo si u nás přečte statě maďarských bohemistů v maďarštině? Jde tu primárně o dvojdomost filologie; materiál, aby byl známý, musí se publikovat v obecněji srozumitelném jazyce, filologická bádání jsou ovšem kromě obecně spekulativní vědecké roviny také přirozenou součástí domácí kultury, kterou by měla obohacovat. Vlastně by tak měly obohacovat i domácí filologii, přinášet nové impulsy. Je podivné, že problém jazykové inkompetence je právě ve filologii tak silný: dávno pryč jsou doby, kdy například student historie dostal od svého profesora k prostudování odbornou literaturu a ten s hrůzou zjistil, že je to portugalsky. Ale to já neumím, pravil naivně, ale

odpověď byla nekompromisní: Tak se to naučte. Je to jistě jeden z četných univerzitních apokryfů, ale je pravda, že číst odborný text v několika jazycích by mělo být zvláště dnes samozřejmostí. Pokud jde o působení překladů cizích literatur na literaturu domácí, uvádí se jako příklad známý Čapkův překlad „francouzské poezie nové doby“, tedy poètes maudits, a, jak přiznával V. Nezval, jejich zásadní vliv na utváření povahy české meziválečné poezie. Stejně tak si bez překladů britské a americké poezie lze je stěží představit českou poezii 40.-60. let 20. století – v případě filologie se to však zdaleka tak necítí.

Například česká literárněvědná bohemistika se ráda inspiruje zahraničními pracemi, které se překládají a s jistým úsilím komentáři přibližují českému čtenáři, neboť i ony vycházejí z omezeného materiálu. Literárněvědná bohemistka opírající se o některé západní modely a módy (jsou všeobecně známé, stejně jako jistá disciplinární prevalence, např. naratologie tzv. nové literární historie ve stylu Stephena Greenblatta; to se týká i ruské formální školy, jež se – jako skoro vše ruské – „cedí“ skrze západoevropskou a americkou recepci) vychází především z českého literárního materiálu k teoretickým zobecněním; stačí jen z minulosti uvést název finálního výstupu Jan Mukařovského (1948), abychom si uvědomili látku jeho bádání, nebo například spíše výjimečné postavení komparatistiky v Pražském kroužku (R. Jakobson, R. Wellek). Lze asi právem tvrdit, že bez srovnávacího bádání nelze kompetentně studovat domácí literaturu; tu nestačí jen cizí literární teorie. Postupně se tato situace měnila, zejména v souvislostech česko-německých a v analýzách společných jevů, které často překračují pomyslné kulturní hranice (biedermeier, secese); nicméně širší koncipovaná bádání zůstávají stále spíše popelkou. To možná souvisí i s tím, že tzv. cizí filologie jsou zřídka brány v úvahu v domácí filologii - to ovšem platí i mimo české prostředí. Když se například napíše slovník literárněvědných a literárních časopisů, absentují tu programově časopisy, jež se zabývají „cizí“ filologií, i když byly a jsou přirozenou součástí domácího vědeckého a kulturního prostředí. Poselství tedy zní: dělejte si tam tu svou polonistiku, romanistiku a... skutečná věda je a bude vždy jinde. Jistěže zde hrají svou úlohu osobní vztahy, přátelství a nepřátelství, o nichž se nemusí nebo nesmí příliš mluvit, vytváření zájmových skupin krytých požadavky metodologické homogenity, tedy tzv. jednotného diskursu, kvality či přínosu, jež mají samozvané arbitry.

Výlety jedinců z domácí literatury do jiných kulturních prostor jsou spíše výjimkou, často nepříliš zdařilou. Z poslední doby byl touto naopak zdařilou výjimkou „výlet“ Radka Pytlíka do ruské klasiky.² Náš snad jediný skutečný dostojevskolog František Kautman (roč.

---

² Radko PYTLÍK, F. M. Dostojevskij: život a dílo. Emporius, Praha 2008.

1927) k tomu v malém zamyšlení poznamenává: „K literárnímu dílu lze přistupovat různě. Lze je vědecky interpretovat, analyzovat, klasifikovat, soustředit se třeba na určitou jeho stránku. Existuje k tomu řada metod, které se doplňují, vylučují, navzájem spolu polemizují. Je tomu tak proto, že stavebním materiálem literárního díla je slovo, které je součástí jakéhokoliv textu, psaného, či mluveného a kombinací slov se v jazyce vyjadřuje myšlenka. Lze skutečně vyjádřit spojením slov, která mají v nejrůznějších jazycích přibližně též význam, tutéž myšlenku? Může se překlad významově zcela krýt s originálem? Lze vůbec „porozumět“, ať už máme na mysli jakoukoliv recepci (třeba vědeckou či uměleckou, zjednodušeně řečeno racionální – rozumovou či empatickou – citovou) nějakému slovnímu projevu, psanému či mluvenému, když nerozumíme jazyku jeho originálu? Z odborného hlediska „znalost“ určitého díla jen v překladu nemůže být jeho skutečnou znalostí. Přesto se literární díla překládají, jejich překlady se čtou. Český čtenář Dostojevského, například, si přečte autorovy sebrané spisy a nemusí znát ani slovo rusky. Když posloucháme hudební skladbu, nemusíme znát ani noty, ani nauku o harmonii, a přesto nás bezprostředně oslovuje. Někoho více, někoho méně, přitom možná každého jinak. Ale hudební projev je v určité kulturní oblasti všeobecně srozumitelný. Čím je vlastně Dostojevskij „srozumitelný“ celému světu, Rusovi i Japonci, Čechovi i Brazilci, Američanovi i Estonci? Čtenáři celého světa, neznalí ruštiny, čtou vlastně ekvivalenty Dostojevského syžetů, myšlenek, obrazů, výjimečně i fonetických prvků jeho děl. A k tomu přistupuje další problém: literární dílo není ani pouhá myšlenka, ani pouhý obraz, ani pouhý děj, ani pouhý zvuk. Vše v něm je současně autorovou duší. Neexistuje báseň, román, povídka, dramatické dílo, v níž by nebyla dimenze autorovy biografie, vnější i vnitřní. Proto se píše životopisy spisovatelů, které nejsou jen víceméně zajímavým appendixem k jejich dílu, ale jsou i klíčem k porozumění tomuto dílu. Napsat biografii určitého spisovatele znamená podat jeden z možných klíčů k jeho dílu. A monografie pak má být spojením životopisu s autorovým dílem. O velkých spisovatelích bylo takových monografií napsáno bezpočet: spolu s četnými vědeckými analýzami a inspirovanými uměleckými díly tvoří tzv. sekundární literaturu. Už před dvaceti lety jsem někde četl, že na každý svazek Dostojevského díla připadá deset svazků textů, napsaných o něm. Proč tomu tak je? Není to zásluha ani reklamy, ani včasné kanonizace, ani učebnic, ani encyklopedií. Je to zásluha příběhů, myšlenek, obrazů a koneckonců otázek, které Dostojevskij lidstvu předložil a na něž bude hledána odpověď do skonání věků. Kniha Radko Pytlíka F. M. Dostojevskij – život a dílo je vlastně takovým pokusem o syntézu základních otázek, které Dostojevskij ve svých dílech ve spojení s vlastním životem položil. Aby oslovil co nejvíce čtenářů, udělal Pytlík knihu čtivou. To může být na úkor odbornosti. Ale

těžko se tomu mohl vyhnout. Kdyby totiž chtěl znát všechny podobné pokusy ve světové literatuře, musel by ovládat nejméně padesát jazyků a ty knihy prostudovat. Jako bohemista měl na mysli především českého čtenáře – jeho knihu si asi sotva přeloží Japonci. Ale český čtenář bude tak Dostojevskému o něco blíže, i když nezná originál“.³

Radko Pytlík je především dobrý čtenář a dobrý vypravěč, jeho příběh o Dostojevském je čtivý, přitažlivý, mající svou hodnotu, spočívající zejména v sumarizaci již řečeného, v jeho umné kombinaci a subjektivním ztvárnění, v němž je klíčový personalistický přístup, v českém prostředí dnes spíše výjimečný. Nehledě na prvky „close reading“, které vedou spíše k fragmentární detailizaci výkladu, působí Pytlíkův příběh překvapivě celistvě a ústrojně. Nutno připustit, že k tak odvážné rozmáchlosti po všem, co bylo všude, ale dílem i u nás o Dostojevském napsáno, třeba mít dost odvahy a – snad mi to autor promine – i zdravé drzosti, již se dnes říká asertivita. To, že se Pytlík zabýval například Haškem, je tu jistě kladem (ale Pytlík je také autorem knihy o Komenském⁴, Kafkovi, Hrabalovi a dalších přeložených do řady cizích jazyků; patrně bránou k Dostojevskému by byla i kniha z roku 1982, která anticipovala výročí F. Kafky⁵), neboť literatura počátku minulého století byla s Dostojevským ve všech svých polohách tak či onak spjata (viz např. knihy a stati publikované u nás v Kafkově jubilejním roku 1983 spojující ho – zdánlivě paradoxně – právě s Haškem, viz také knihu J. Mourkové⁶). Co je však silou této knihy, je současně i její slabinou, tj. taktika takřka úplné ignorance mezinárodní dostojevskologie, snad s výjimkou několika jmen a děl. I takové práce mají v souvislostech tohoto hemžení své opodstatnění už tím, že „minimalizují“ – skoro v duchu fenomenologické redukce – desetitisíce stránek sekundární literatury a předmět tak ozvláštněně očišťují (nemohou ovšem nevzbudit ostré námitky poučených) – ani ty ovšem nenahradí skutečnou specializaci a současně uvedení do českého kulturního prostředí: to se podaří jen někomu a za řadu let.⁷

Zejména teoretická zobecnění nelze formulovat na bázi jedné národní literatury, zde je komparatistika vskutku *conditio sine qua non*. Teoretikem může být i odborník na cizí literatury, česká literatura jistě neposkytuje výlučný materiál pro teoretická zobecnění, ale výjimečnost vlastní národní literatury podobně zdůrazňují britští nebo američtí anglisté,

---

³ František KAUTMAN, Poznámka na okraj monografie Radka Pytlíka „F. M. Dostojevskij – život a dílo“ (Praha 2008). *Opera Slavica* 2011, č. 1, s. 59.

⁴ Radko PYTLÍK, *Comenius redivivus*. Dílo J. A. Komenského z hlediska semiotiky. Fajma, Praha 1992.

⁵ Radko PYTLÍK, *Česká literatura v evropském kontextu*. Čs. spisovatel, Praha 1982.

⁶ Jarmila MOURKOVÁ, *Buřiči a občané: k zápasům o „nové umění“ v letech 1900-1918*. Čs. spisovatel, Praha 1988.

⁷ Takovou knihou jsou například dvoudílné dějiny anglické literatury, kniha s osobitou koncepcí i „filozofií“ a systémovým anglo-českým aspektem (Zdeněk, STRÍBRNÝ, *Dějiny anglické literatury*, 2 sv. Academia, Praha 1987).

francouzští romanisté a ruští rusisté. Tedy podobnou situaci mají i jinde: podobně jsou vnímáni angličtí rusisté v Spojeném království, ruští bohemisté v Ruské federaci apod.; jejich hlas v domácím prostředí je často programově oslyšen. Na druhé straně: odborníci na cizí filologie často ignorují výsledky domácího bádání na domácí literatuře: obojí poznání literatury neprospívá, spíše svědčí o silicím „míjení“ a metodologické disperzi. Je tedy problém „domácí“ a „cizí“ filologie dvojsečný: jednak máme výzkumy cizinců v oblasti naší, domácí filologie přinášející nové, často nečekané objevy. Kromě R. Pynsenta uvedu z poslední doby například polskou práci o českém futurismu, i když její autorka vlastně sumarizovala roztroušené české práce a výroky a uvedla je do souvislosti, ale pohlédla na všechno novou metodologií, poučena i domácí, polskou lekturou a jinými literaturami, především italskou a ruskou. Český futurismus se tu vyloupil jako vajíčko ze skořápky, do níž byl spoután českou tradicí a důvody, o kterých se tu píše.⁸ Futurismus není v české literatuře jevem neviditelným, spíše naopak, je fenoménem průnikovým, ponorným, jakýmsi všudypřítomným spodním proudem, i když jeho přítomnost v postavantgardním světě české literatury přece jen slábne. Avšak kdoví, zda to není tím, že srostl s jinými prvky a je opravdu tak trochu neviditelný nebo obtížně identifikovatelný. Autorka o tom píše již v samotném úvodu (Wstęp): „Futuryzm jest w czeskiej przestrzeni literackiej *ciałem obcym*, nad którym refleksja naukowa jawi się jako coś, z czego trzeba wytłumaczyć się i szybko usprawiedliwić.“ (s. 9). Jako o mnoha zásadních věcech i o těchto se nejlapidárněji vyjádřil Zdeněk Mathauser už pro svou světovou rozhlednost a zkušenost s evropskou, zejména ruskou modernou a avantgardou, a to tak, že „není snadné psát o futurismu, rozbíhá se pod rukama“ – i tak se jmenuje první autorčina kapitola. Když se nás před časem naši slovinští kolegové zeptali na český futurismus, byli jsme pochopitelně na rozpacích: každého napadl jako nejvýraznější S. K. Neumann, fragmentárně i jiní, ale podstatné je právě ono „fragmentárně“. Autorka s pílí neobvyklou shromáždila takřka vše, co bylo o české podobě futurismu napsáno, možná místy o futurismus vůbec, i když má značné rezervy právě v italistice a rusistice, kde se tento směr exponoval modelově a programově. Pravdu má však v tom, jak to vyjadřuje název jedné kapitoly, že jde o jev v české literatuře nedoceněný, že se musí „rekonstruovat“; je charakteristické při do značné míry přežívajícím českém bohemistickém izolacionismu, že se tu mohla opřít o fenomenologa a rusistu Z. Mathausera a že tuto rekonstrukci provedla na pozadí evropského a světového vývoje (Pejzaż od nowa malowany, s. 28 n.). Nicméně se opřela i o velké množství

---

⁸ Ilona GWÓZDŹ-SZEWECZENKO, *Futuryzm w czeskim pejzażu literackim*. Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2009.

českých literárněkritických bohemik, méně již o teoretické práce nebohemistické, skoro jako by se od nich chtěla záměrně odstříhnout (sic!) Nicméně dobře doložila to, že futurismus dosud byl a do jisté míry i je „persona non grata českého literárního prostoru“ (s. 37 n.). Je to o to podivnější, že jeho výtvarné a architektonické podoby, zejména konstruktivismus, prožívaly právě v českém prostředí obrovský boom. V podkapitole o depersonifikaci futurismu ukazuje, jak futurismus fungoval často skrytý pod maskou jiných pojmů a označení (civilismus), jak byly podivuhodně naturalizovány i jeho politické konotace, zejména ruské (V. Majakovskij, Jelena Guro, David Burljuk), úlohu Devětsilu a brněnské Literární skupiny. Právě politické konotace futurismu jsou pro pochopení jeho české varianty značně důležité, pokud ne rozhodujícím způsobem, a možná právě proto musel přijít někdo zvenku, aby Čechům a českým bohemistům futurismus obnažil v clusteru civilismu, Neumannova epi-futurismu, expresionismu, proletářské poezie a poetismu (a co surrealismus?) – výsledkem je „Pejzaż przemalowany: niema obecnosc futuryzmu“. Český futurismus, jeho rozptýlenost a podivnost tak nově nasvítily futurismus jako takový, tedy jeho dekonstruktivní, labilní povahu.

Pléduji tedy za užší faktické, nikoli jen deklarativní propojování „domácí“ a „cizí“ filologie tak, aby se česká romanistika, anglistika a amerikanistika, česká rusistika, polská bohemistika, ruská hungaristika apod. stávaly součástí jak domácího, tak cizího kontextu a aby se jejich úloha zvýraznila ve prospěch našich věd jako takových a světové kultury. Předpokládá to ovšem i to, že půjde skutečně o českou polonistiku, nikoli o polonistiku importovanou z Varšavy nebo Krakova, o českou rusistiku, nikoli o její moskevskou imitaci, o českou anglistiku a amerikanistiku, nikoli o napodobování britských a amerických univerzit druhé kategorie. Právě jen toto prolínání, nikoli unifikace, ale barevnost, pestrost, postupování přinášejí nové plody a snad by pomohly i pozapomenout na různé animozity, na přirozené i umělé bariéry mezi národy, literaturami a vědci doma i ve světě.

Summary

The author of the present article deals with the problem of „domestic“ and „foreign“ philology giving examples from the milieu of different national literatures. He constates the fact that the specialists in foreign literatures are usually underrated in the sphere of national philology in which the analyses of domestic philology are usually regarded as a sufficient, representative material for theoretical generalisations. His theses are applied to the material of several books and personalities, e. g. the British specialist in Czech literature Robert Pynsent, a book on Dostoevsky by Radko Pytlík and a Polish book the author of which „invented“ Czech futurism. The author expresses the idea of the necessity of mutual permeation and integration of all

philologies on both sides, domestic and foreign, which have a good presupposition to enrich international philology, especially literary criticism as well as culture in general.